

Република Србија
ГРАД БЕОГРАД – ГРАДСКА
УПРАВА
Секретаријат за заштиту
животне средине
V-03 број 501-233/22
18.08.2023. године

Карађорђева 71
11000 Београд
e-mail: beoeko@beograd.gov.rs
www.eko.bg.gov.rs

**Предмет: ИЗВЕШТАЈ О ЈАВНОМ УВИДУ У НАЦРТ ИЗМЕНА И ДОПУНА
АКЦИОНОГ ПЛАНА АДАПТАЦИЈЕ НА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ СА
ПРОЦЕНОМ РАЊИВОСТИ**

Иницијатива за израду „Акционог плана адаптације на климатске промене са проценом рањивости” (у даљем тексту: Акциони план) проистекла је из активности града Београда у регионалном пројекту „Адаптација на климатске промене на подручју западног Балкана”. Град Београд, Секретаријат за заштиту животне средине и други надлежни секретаријати и јавна предузећа, у периоду након усвајања отпочео је са спровођењем мера адаптације реализацијом различитих појединачних пројеката.

Од 2019.године до 2022.године град је учествовао у пројекту ТЕРРИФИКА (Territorial RRI Fostering Innovative Climate Action) -Територијално РРИ подстицање на иновативне климатске акције. Овај истраживачки пројекат, који је финансирала Европска комисија кроз оквирни програм Хоризонт 2020, у Србији је водио Центар за промоцију науке, задужен за регион југоисточне Европе са посебним фокусом на град Београд као један од 6 пилот региона. Резултати пројекта су указали на потребу за иновирањем Акционог плана, што је град Београд и прихватио и покренуо процес за измену и допуну.

Градоначелник града Београда је донео Решење број 02-262/23-Г од 16.01.2023. године, којим је образована Радна група за праћење реализације активности из Акционог плана коју чине представници градске управе Града Београда, представници предузећа, установа и институција. Решењем је дефинисано да Радна група припрема Извештај и иницира и израђује измене и допуне Акционог плана, након чега је израђен Извештај о реализацији активности из „Акционог плана адаптације на климатске промене са проценом рањивости“, који је Скупштина града Београда усвојила у фебруару 2023. године.

https://www.beograd.rs/images/data/ee016945932ff04f86bc0cb58b67d313_5999140969.pdf

Основу за Измене и допуне Акционог плана чине резултати пројекта ТЕРИФИКА и Извештај Радне групе за праћење реализације активности из Акционог плана. Изменама и допунама Акционог плана мењају се појединачни елементи садржаја акционог плана, као што

су мере и институције одговорне за спровођење активности и уводе се индикатори у циљу бољег праћења реализације.

У складу са чланом 36. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник Републике Србије, број 30/2018), Секретаријат за заштиту животне средине је објавио обавештење о јавном увиду Нацрта измена и допуна Акционог плана, дана 25.07.2023.године, на сајту града Београда www.beograd.rs, у рубрици Градски огласи. Нацрт је био на јавном увиду у периоду од 25. јула до 15. август 2023. године.

У току јавног увида у предметни Нацрт достављене су примедбе Странке слободе и правде: „

1. Наведено је да су анализе осматраних климатски промена одрађене закључно са 2020. годином (страна 28, став 4), предлажемо да коначна верзија документа буде новелирана са подацима за 2021. и 2022. годину, јер се цео Нацрт базира на подацима који су застарели;

Одговор: У овој допуни плана адаптације за град Београд, будуће климатске промене су анализиране на основу резултата ансамбла од 8 климатских модела из базе података EURO-CORDEX под RCP8.5 (Relative Concentration Pathways) IPCC сценарију за емисију гасова са ефектом стаклене баште, на хоризонталној резолуцији од око 11km. Резултати су преузети са платформе Дигитални атлас климе Србије (<https://atlas-klime.eko.gov.rs>) у ком су приказане осматрене вредности климатских величина и индекса за референтне периоде и њихове осматрене промене (1951-2020).

Такође, где год је постојала могућност да користимо најсвежије податке за 2021. и 2022. годину, користили смо те податке добијене од Републичког хидрометеоролошког завода и Републичког завода за статистику што се може видети у документу:

- Екстремни временски догађаји у прошлости - страна 12-13
- Табела 1. Приноси кукуруза (t/ha) и одступање од медијане приноса (%) односу за период 2005- 2022 (5.55 t/ha), за регион Београд - страна 15
- Велики интензитет падавина и поплаве - страна 16-17
- Постојећа рањивост на дејство екстремних временских догађаја - страна 18
- Прилог 3. Процена локалне осетљивости – екстремни временски догађаји у прошлости - страна 64 -71

Предлог за решење: Нема потребе вршити исправку у тексту документа.

2. Имајући у виду скорашњу појаву снажних, до сада ретко забележених („суперхелијских”) олуја, са екстремним падавинама (град) и брзинама ветра које су изазвале значајна оштећења на многим градским структурама, те јавно саопштене процене климатолога да ће се сличне појаве јављати све чешће, потребно је ревидирати табелу „Очекивани ризик од промене климе у Београду” (страна 41 — Пролеће и лето) у контексту утицаја „Олуја” на:
 - Јавно здравље/рањиве групе: Висок - Веома висок
 - Социјална инфраструктура: Средњи - Висока
 - Постојеће зграде и материјал: Висок - Веома висок
 - Туризам/Индустрија/Малопродаја: Средњи - Висок;

Одговор: Предлог се прихвата и биће унете измене у документ у складу са примедбама.

Предлог за решење: Извршена корекција у тексту документа на страни 41.

3. Акциони план адаптације (страница 44) представља суштински део овог документа. Имајући у виду да се овде заправо ради о Нацрту измена и допуна постојећег Акционог плана адаптације на климатске промене са проценом рањивости, усвојеног 2015. године, похвално је што се у нацрту измена и допуна у Табели 10 (Листа мера адаптације на промене климе) у односу на претходну верзију уводи нова категорија — Индикатор (у смислу индикатора праћења реализације поједине мере). Апсолутно је међутим несхватљиво да се ни на једном месту не врши било каква евалуација нивоа имплементације мера из важећег Акционог плана. Примера ради, у делу „Зелена инфраструктура” у Нацрту измена и допуна у оквиру мере „Зелени простори” уводе се следећи индикатори: Број нових/рехабилитованих зелених површина, Степен реализације програма одржавања зелених површина, Дефинисана надлежност за зелене површине које нису у систему редовног одржавања јавних комуналних предузећа као што су површине специјалне намене, Израђен документ јавне политике, Унапређење и проширење заштићених природних добара и Повећан капацитет јавних предузећа. Сличне групе индикатора се у Нацрту измена и допуна дефинишу и за друге мере где је сама листа мера претрпела врло мале или козметичке измене. Поставља се кључно питање: Зашто није урађена евалуација ових истих индикатора у односу на већ постојећи Акциони план односно објективна оцена реализације већ постојећих мера (са практично истим описом) имајући у виду период од чак осам година (2015-2023) за реализацију? Ово посебно треба имати у виду јер су у постојећем акционом плану (као и у Нацрту измена и допуна) уз сваку од мера експлицитно наведене надлежне институције (практично исте као и у Нацрту измена и допуна).

Одговор: Градоначелник Београда је Решењем број 02-262/23-Г од 16.01.2023. године формирао Радну групу за праћење реализације активности из „Акционог плана адаптације на климатске промене са проценом рањивости“, коју чине представници градске управе Града Београда, представници предузећа, установа и институција. Задатак Радне групе, је између осталог био и да сакупља податке и надгледа спровођење пројеката и активности, сагледава критичне тачке у области промена климе итд. У оквиру процеса евалуације, уочено је да постоји потреба за јасно дефинисаним индикаторима, што је резултирало увођењем индикатора у Нацрт измена и допуна акционог плана.

Оцена реализације првобитног документа је урађена за период 2015-2022. године и извештај је усвојила Скупштина града Београда 22.02.2023. године, који је јавно доступан на линку

https://www.begrad.rs/images/data/ee016945932ff04f86bc0cb58b67d313_5999140969.pdf

Полазну основу за измене и допуне чине и резултати Извештаја Радне групе за праћење реализације активности из Акционог плана адаптације на климатске промене са проценом рањивости, што је наведено на страни 4. у уводном делу.

Предлог за решење: Нема потребе вршити исправку у тексту документа

4. Апсолутно је неопходно у припреми Нацрта измена и допуна спровести својеврсну ех пост анализу (не)спровођења мера у постојећем Акционом плану како би на прави начин били препознати стварни позитивни и негативни ефекти (не)спровођења овог документа. Посебно треба имати у виду да се у Предговору Нацрта измена и допуна наводи, цитирамо: „Град Београд, Секретаријат за заштиту животне средине и други надлежни секретаријати и јавна предузећа, у периоду након усвајања отпочео је са спровођењем мера адаптације реализацијом различитих појединачних пројеката.” Који су то појединачни пројекти, који су резултати тих пројеката а који су њихови ефекти? На овај начин би се и додатно аргументовала потреба за свеобухватну примену овог документа. Такође, имајући у виду ургентност предузимања активности у оквиру мера означених као Врло високог и Високог

приоритета, потребно је у Нацрту измена и допуна придружити додатну анализу у контексту потребних финансијских средстава те људских и техничких капацитета за спровођење истих.“

Одговор: Као што је у претходном одговору наведено, Радна група је, пре израде Измена и допуна Акционог плана, урадила Извештај о реализацији активности из Акционог плана, који је јавно доступан на сајту Секретаријата за заштиту животне средине.

https://www.beograd.rs/images/data/ee016945932ff04f86bc0cb58b67d313_5999140969.pdf

У оквиру извештаја су за сваки тип мере набројане све реализоване активности надлежних институција за период од 2015. до 2022.године.

Имајући у виду да се ради само о изменама и допунама постојећег документа јавних политика, није било могућности за додатне анализе које нису биле предмет претходног документа.

Сматрамо да сте добро уочили потребу за проценом потребних финансијских средстава, као и људских и техничких капацитета и имаћемо то у виду приликом израде нових докумената јавних политика.

Предлог за решење: Нема потребе вршити исправку у тексту документа. “

Такође, у оквиру јавног увида, дана 11.08.2023.године одржана је јавна презентација предметног Нацрта, у Великој сали на 20.спрату, у згради градске управе, улица Краљице Марије, у периоду од 12 до 14 часова.

Јавној презентацији су присуствовали представници: Странке слободе и правде, Урбанистичког завода Београда ЈУП, ЈКП Београдског водовода и канализација и Секретаријата за заштиту животне средине.

Нацрт документа је презентовала Весна Шабановић, руководица Сектора за стратешко планирање, управљање пројектима и климатске промене у Секретаријату за заштиту животне средине.

Након јавне презентације уследила су питања и коментари присутних.

Ана Гођевац (Странка слободе и правде) је поставила питање шта се дешава у ситуацији кад је по урбанистичком плану предвиђен одређен проценат зелених површина, а на терену тај процент није испуњен у потпуности.

Одговор: Секретаријат за заштиту животне средине утврђује услове и мере заштите животне средине у просторним и урбанистичким плановима које доноси град и води рачуна да се одрже и повећају зелене и порозне површине. Такође, у оквиру измена и допуна АП, уведена је мера увођења еколошког индекса као конкретног мерљивог урбанистичког параметра којим ће се дефинисати обавезна површина и структура зеленила.

Аница Теофиловић (Урбанистички завод Београда ЈУП) је додала да Секретаријат за урбанизам и грађевинске послове издаје услове за урбанистички пројекат, а да инспекцијски надзор треба да реагује ако нису испуњени ти услови и ако проценат зеленила на терену, не одговара проценту у плану или пројекту.

Марко Димић (Странка слободе и правде) је изразио свој позитиван став према детаљно и прецизно урађеној презентацији и презентовању.

Марина Јањушевић (ЈКП Београдског водовода и канализација) је изнела лично запажање да би требало изменити и издефинисати делове Закона о заштити животне средине и Закона о водама како би се они боље спроводили и били ефикаснији.

Одговор: Изнето мишљење ће бити унето у нацрт измена и допуна АП и то : у опис мере „Уштеда и поновна употреба воде“ унети „ Покретање иницијативе за измену и допуна Закона о заштити животне средине и Закона о водама, у деловима у вези са пијаћом водом, водним ресурсима и поновном употребом воде и додати индикатор- покренута иницијатива и надлежне институције – Секретаријат за комуналне и стамбене послове, ЈКП Београдски водовод и канализација, Секретаријат за заштиту животне средине“.

Марко Димић (Странка слободе и правде) поставио питање зашто су улице поплављене скоро сваки пут кад пада киша и ко је одговоран за решавање таквих проблема.

Одговор: Тренутна кишна канализација пројектована за одређену количину воде, увећана количина падавина у кратком временском периоду које су настале као последица климатских промена, смањене порозне и пропусне површине које могу да приме падавине и изградња и ширење насеља без одговарајућег плана и инфраструктуре, су кумулативно довеле до проблема поплављених улица након кише.

Марко Димић (Странка слободе и правде) је предложио да би требало изменити индикатор „број наступа у медијима“ у индикатор „број наменског обраћања у медијима“, како би био мерљивији.

Одговор: Прихваћена сугестија ће бити унета у Нацрт измена и допуна АП.

Секретаријат је основане примедбе унео у финални документ, а неосноване су одбачене. Нацрт измена и допуна акционог плана адаптације на климатске промене са проценом рањивости се може упутити у даљу процедуру (Скупштини града Београда на доношење).

Заменик начелника Градске управе
Града Београда
Секретар Секретаријата

Ивана Вилотијевић